

Lyngør historiegruppe

Lyngør historiegruppe er en uavhengig gruppe bestående av personer som er interessert i Lyngørs historie, både i smått og stort. Gruppen har som formål å stimulere til å bevare og å gjøre kjent historiske minner knyttet til Lyngør. Disse små skriftstykkene er ledd i dette, og er skrevet av folk som har en historie å fortelle, eller som har kunnskap å dele.

Småskrift nr. 02.

Dato: 24.06.16

Av Trond Barth Andersen

I eller PÅ Lyngør

Stadig oftere registrerer man at preposisjonen PÅ blir brukt foran vårt kjære sted LYNGØR!

Det hersker ingen tvil om at man på **EN** øy bruker PÅ. Noe annet enn PÅ Lyngørsida, PÅ Askerøya, PÅ Sandøya eller PÅ Borøya ville være galt.

Derimot om man omtaler et tettsted, et senter, ja så er det som regel - ikke konsekvent bukt I. Da Lyngør oppsto som et viktig sjøfartssted på Agderkysten, anså beboerne stedet som betydningsfullt og det var likeså naturlig å si I Lyngør som man sa I Arendal, I Tvedestrand, I Kragerø. Du sier da ikke "Jeg var PÅ Risør i dag"!

Hovedregelen er: Langs kysten I og i innlandet PÅ, dog med mange unntak.

Eks: I Tønsberg, men PÅ Kongsberg, I Oslo, I Bergen osv.

For Lyngør ligger så avgjort ikke på **en** øy, den ligger på minst fire og utgjør en liten by der ute mot havet.

Det var med stor sannsynlighet først etter 2. verdenskrig betegnelsen PÅ begynte å få innpass.

Fra da av dominerte feriefolket i antall og har senere gjort det. Og hva var vel mer naturlig for Oslo-familien enn å si de skulle PÅ hytta, PÅ Sørlandet, PÅ øya si, PÅ ferie, PÅ Lyngør!

Mange er nå blitt usikre i sitt valg av I eller PÅ. Er da ikke tiden inne for å forsøke en gjennomføring av den riktige formen?

Dette ikke minst i respekt for våre forfedre- og mødre som bygget opp stedet Lyngør med sine sterke tradisjoner.

Og alle skriftlige kilder tilsier at det ikke bør herske noen tvil om at I-formen er den opprinnelige.

La meg vise til noen få av de utallige eksempler:

Først og fremst Danielsen/Jenssens mesterverk: Dypvåg gårds- og slektshistorie. Beklageligvis kan jeg ikke si konsekvent, da jeg et - 1 - sted har funnet PÅ Lyngør, men de mange hunder gjengivelser med I Lyngør bør skape presedensen:

I skifte etter Anders Olsen: "...paa et Skjær ligeved Odden i Lyngør....."

"Jens Jørgen Hübertz var los i Lyngør og døde i 1883"

"Bernt Christophersen var skipsfører, senere skipsreder og losoldermann i Lyngør..."

" Bernt Peder Tjøstolvsen ble i 1879 gift med.....og barn født i Lyngør:....."

Så har vi en liten presisering:

Fra gammelt av het som kjent Lyngørsia "Ytre Lyngør" og Odden /Holmen - "Indre Lyngør" Mange steder i bygdeboka er å lese: " Han bodde på Ytre Lyngør i Lyngør" eller: "Hun blev født på Indre Lyngør i Lyngør".

Her skiller man altså ganske riktig mellom den enkelte øy og stedet dog ved at man ser Odden og Holmen, som jo alt da var forbundet med en bro, som en enhet.

Og hvem har vel i de opprinnelige beskrivelser av det kjente slaget i 1812 hørt noe annet enn "Slaget I Lyngør" ? Dette går uten unntak igjen i all tidlig litteratur.

Jacob Aalls Erindinger: "...Erstatning blev dem(Indbyggerne i Lyngør) tilstaaet."

I et aktstykke fra samme rundt 1820: "Affairen i Lyngør".

Arkitekt Helge Krafft som i 1950 skrev som sin hovedoppgave ved høyskolen i Trondheim "Hus i Lyngør".
(kommet i nytt opplag – til salgs på butikken)

For mange med sans for det opprinnelige Lyngør lyder "PÅ Lyngør" både fremmed og galt. Mitt håp er at denne argumentasjon for å bruke I-formen ikke vil falle på stengrunn.

Og siste, men ikke minst, til ære for de mange som bygget opp dette skønne stedet og til ære for alle oss som bruker det i dag: Vi bor da ikke bare på **en** øy, men **I Lyngør** som ikke står tilbake for noen av våre kjære nabo-tettsteder på Sørlandskysten!!